A.T.V

V
12

H-9929
R-4362
A.T.V.
2812

CRISTINAUBAREN

DOTRINIAREN ESPLICACINUA

EUSQUERAS

D. MARTIN DE ARZADUN,

Durangoco uriço Eleissetaco Beneficiadu

ta Arimen jagoliac ipiniju.

Orain euscaldun
gastechuben adisquide batec
barristauta eta cerbait gueituta emoten
dau arguitara aterateco.

OBRA SOCIAL
Caja de Ahorros de Vizcaya

Biar dirian escubidiacaz.

DURANGO:
Imprenta, Librería y Encuadernación de Florentino de Elosu
1895

CREDUA.

Sinistuten dot Aita Jaungoico guztiaaldabenagan Cerubaren ta lurraren Eguilliagan, ta bere Seme bacar Jesucristo gure Jaunagan: cein sortuzan Espiritu-Santubaren obraz ta gracijaz: jaijo zan Marija virginiagandic padecidu eban Poncio Pilatosen aguindupeian, izan zan crucificaduba, illa ta enterraduba: jatsi zan infernubatera, ta irugarren egunian viztu zan illen artetic: igo eban Cerubetara, an dago jarriric Aita Jaungoico guztia aldabenaren alde escumacuan: andic etorrico da vicijac ta illac juzguetara. Sinistuten dot Espiritu-Santubagan, Ama Eleisa santa catoliquia, Santuben communinua, pecatuben parcacinua, araguijaren viztueria ta betico vicitzia. Amen.

SALVIA.

Jaungoicuac gorde zaizala, Erreguina ta erruquitazunaren Ama, vicitza, gozotasun ta esperanza gueuria. Jaungoicuac gorde zaizala. Ceure deijez gagoz Evaren seme erbestequoc, ceugana gagoz cizpuruz ta negarrez, negarrezco erri onetan. Ea bada vitarteco gueuria, biurtu eguizuz guganá ceure begui erruquitzu orrec: ta erbeste au igaro ezquero eracutsi eguiguzu Jesus ceure sabeleco frutu bedeincatuba. ¡O Ama biguna! ¡O erruquitsuba! ¡O Marija virgina go-

zua, Jaungoicuaren Ama santia! Erregutu eguizu guguitic mereci daiguzan Cristoren promesac. Amen.

AMAR MANDAMENTUBAC.

Jaungoicuaren leguceo mandamentubac dira amar. Lenengo irurac jagocaz Jaungoicuaren onrriari: ta beste zazpirac progimuaren probechubari.

Lenengua, Jaungoicua ametia gauza guztijen-ganian.
Bigarrena, juramentu alperric ez eguitia.
Irugarrena, domecac ta jaiyac gordetia.
Laugarrena, Aita ta Ama onretia.
Bostgarrena, ez iñor illtia.
Seigarrena, araguizeo pecaturic ez eguitia.
Zazpigarrena, ez iñori ecer ostutia.
Zortzigarrena, falso testimoninoric ez iñori ezartia, ta guzurric ez esatia.
Bederatzigarrena, iñoren senarric edo emazteric ez gura izatia.
Amargarrena, bestien ondasunic ez desietia.
Amar mandamentu onece sartuten dira bitan, Jaungoicua ametian gauza guztijen ganian ta progimua gueure buruba leguez. Amen.

BOST MANDAMENTUBAC.

Ama Eleisa santiaren mandamentubac dira bost.

Lenengua, meza osua entzutia domequetan ta jaiyetan.

Bigarrena, confesetia guichienez urtian bein, edo lenago erijotzaco peligruric badago, edo comulgauco bada.

Irugarrena, comulguetia Pasco garizumacuetan.

Laugarrena, barau eguitia Ama Eleisa santiac aguinduten dabenian.

Bostgarrena, amarrenac ta primicijac paguetia.

ZAZPI SACRAMENTUBAC.

Eleisa Ama santiaren Sacramentubac dira zazpi.

Lenengua, Bautismua.
Bigarrena, Confirmacinua.
Irugarrena, Penitencija.
Laugarrena, Comuninua.
Bostgarrena, Olíacinua.
Seigarrena, Ordia.
Zazpigarrena, Matrimoninua.

FEDECO ARTICULUBAC.

Fedeco articulubac dira amalau: lenengo zazpirac jagocaz Jaungoicotasunari, ta beste zazpirac Guizontasun santubari.

Jaungoicotasunari jagocazanac dira oneec.

Lenengua, sinistu Jaungoico guztia aldaben bategan.
Bigarrena, sinistu dala Aita.
Irugarrena, sinistu dala Semia.
Laugarrena, sinistu dala Espiritu-Santuba.
Bostgarrena, sinistu dala Eguillia.
Seigarrena, sinistu dala Salbaguillia.
Zazpigarrena, sinistu dala Glorija emollia.

Guizontasun santubari jagocazanac dira oneec.

Lenengua, sinistu Jesu-Cristo gure Jauna guizon dan aldez sortu zala Espiritu-Santubaren obraz ta gracijaz.
Bigarrena, sinistu jayo zala Marija Virginiagandic, izanic au doncella, Semia jayo baño lenago, jayaqueran, ta jayo ezquero.
Irugarrena, sinistu artu ebala pasinua ta erijotzia gu pecatarijoc salbetiarren.
Laugarrena, sinistu jatsi zala infernubetara, ta atera cituzala bere etorrera san-

tubaren beguira egozan guraso santuben arimac.

Bostgarrena, sinistu viztu zala irugarren egunian illen artetic.

Seigarrena, sinistu igo ebala Cerubetara, ta an daguala jarriric Aita Jaungoico guztia aldabenaren alde escumacuan.

Zazpigarrena ,sinistu etorrico dala Juicijoco egunian vicijac ta illac juzguetara; emotera onai bere glorija gorde citubezalaco bere mandamentu santubac, ta gaistuai betico penia etzitubezalaco gorde. Amen.

NI PECATARIJA.

Ni pecatarijau confesetan nayaco Jaungoico guztia aldabenari, Marija beti doncella garbijari, San Miguel Anguerti nagusijari, San Juan Bautistiari, San Pedro ta San Paulo apostolubai, Santu ta Santa guztijai ta ceuri Aita arimacua, cergaitic eguin neban pecatu pensamentuz, berbaz ta obraz, neure erruz, nuere erruz, nuere erru andiz: orregaitic escatuten deutsat Marija Beti doncella garbijari, San Miguel Angueru nagusijari, San Juan Bautistiari, San Pedro ta San Paulo apostulabai, Santu ta Santa guztijai ta ceuri Aita arimacua, erreguttu daguijozula nigatic gueure Jaun ta Jaungoicuari. Amen.

ACTO CONTRICINOZCUA.

Neure Jesucristo Jauna, Jaungoico ta guizon eguijazcua, neure eguillia ta erredentoria, ceu zariana zarialaco, ta maite zaitudazalaco ganza guztien ganian, damudot vijotz guztitic zu ofendiduba: artzen dot gogo sendo bat ez gueijago pecaturic eguiteco, confesetaco ta emoten jatan penitencija cumplietaco, eta pecaturaco dirian ocasino guztijetatic apartetaco. Esquintzen deutsudaz, Jauna, neure vicitzia, obrac eta trabajubac neure pecatuben paguraco; eta erregututen deutzudan leguez, icharoten dot ceure erruquitazun andijan parcatuco deustazuzala, emongo deustazula ceure gracija onduteco neure vicitzia, ta irauteco zu servietan neure erijotzaco orduraño. Amen.

Cristinaubaren señaliaren esplicacinua

Itanduten dot: Cristinauba zara?
Erantzuten dot: Bai, Jaungoicuaren gracijaz.
I. Nundic jatortzu cristinaubaren icenori?
E. Jesucristo gure Jauna-gandic.
I. Cer esan gura dau cristinaubac?
E. Jesucristoren fedia bautismuan artu eban guizona, ta vera servietan esquiniric daguana.
I. Cein da cristinaubaren señalia?
E. Curutze santia.
I. Cergaitic?
E. Cergaitic dan Cristo curutzian josiyaren irudija, ceinetan erosi guinduzan bere odol precijo baguiagaz.
I. Ceimbat modutara eguiten da señale au?
E. Modu bitara.
I. Ceintzuc dira?
E. Señatutia ta aitiaren eguitia.
I. Cer da señatutia?
E. Eguitia iru curutze escumaco atz orcoluagaz urrenguac artez daucazala.
I. Nun eguingo dira iru curutze oneec, ta ce berbagaz?
E. Lenengua becoquijan, bigarrena auan ta irugarrena bularrian esanagaz.—*Curutze santiaren † señaliagaitic, gueure † arerijuetatic, librau gaguizuz gueure Jauna † ta Jaungoicua.*

I. Cergaitic eguiten dira iru curutze oneec becoquijan; auan ta bularrian?

E. Becoquijan eguiten da gorde gaguizan Jangoicuac pensamentu deunguetatic, auan gorde gaguizan berba deunguetatic, ta bularrian gorde gaguizan obra deunguetatic.

I. Cer da Aitiaren eguitia?

E. Eguitia curutze bat escumaco bost atzaaz artez ipinita.

I. Nun eguingo da curutze au ta ce berbagaz?

E. Becoquitic bularrera, ta ezquerreco sorbaldatic escumacora esanagaz=*Aitiaren ta semiaren ta Espiritu-Santubaren icenian.* ✝ Amen.

I. Nos eguin biar da curutze santiaren señale au?

E. Obra onen bat asten doguenian, premiña, tentacino edo peligruren baten aurquituten garianian.

I. Nos gueijago?

E. Etsatera guazanian, oetic jaguiten garianian, echeco sartu urtenetan, jatera edo edatera guazanian, ta Eleisan sartu orduban.

I. Cergaitic aimbeste bider?

E. Cergaitic beti ta lecu guztijetan esesten deuscuben gueure arerijuac.

I. Ceintzuc dira arerijo oneec?

E. Demoniñua, Munduba ta Araguija.

I. Eta badauco curutziac indarric areriyo orren contra?

E. Bai Jauna.

I. Nundic dauco curutziac indar ori?

E. Cristoc anche bere erijotziagaz bencidutetic.

I. Eta celan adoretan da curutze santia?

E. Esanagaz: Adoretan ta bedeincatuten zaitudaz, Cristo, ceure curutze santiaren bidez salbau cendubalaco munduba.

Cristinaubaren obligacino,

TA DOCTRINAREN ESPLICACINUA.

I. Cein da cristinaubaren lenengo obligacinua?
E. Irabaztia gueure azquena, ceñetaraco eguinac izan guinian.
I. Cein da bada gure azquena, edo certaraco eguin eban Jaungoicuac guizona?
E. Bera ametaco ta servietaco mundu onetan eta guero gocetaco ceruban.
I. Cermodutan servietan da Jaungoicua?
E. Fede, Esperantza ta Caridadeco actuac eguiñagaz.
I. Cer da Fedia?
E. Ezdacuzguna sinistutia, Jaungoicuac alanche aguertu izan dabelaco.
I. Cer da Esperanzia?
E. Icharotia glorija, Jaungoicuaren laguntasuna ta gueure obra onac dirala bitarte.
I. Cer da Caridadia?
E. Ametia Jaungoicua gauza guztijen ganian, ta progimua gueure buruba leguez.
I. Cer obligacino guejago dauco cristinaubac?
E. Yaquin ta aitu biar dau doctrina cristinaubarena.
I. Cer da doctrina cristinaubarena?
E. Jesucristo gure Jaunac ichi ta iracatsi

euzeuzan misterijo andijac, eracusteco guri ceruraco bidia.

I. Orrelan ¿ceimbat dira cristinaubac, errazoiagaz valijetara eldu deitenian jaquin biar dituzan gauzac?

E. Lau, Jauna.

I. Ceintzuc dira?

E. Lenengua, cer sinistu biar daben. Bigarrena, cer escatu biar daben. Irugarrena, cer eguin biar daben. Laugarrena, cer artu biar daben.

LENENGO PARTIA.

I. Lenengo ¿celan jaquingo dau cer sinistu biar daben?
E. Jaquinagaz credua ta fedeco articulubac.
I. Noc esan eban credua?
E. Apostolubac.
I. Certaraco?
E. Guri fedeco gauzac iracasteco.
I. Eta zuc cetaraco esaten dozu?
E. Cristinauboc daucagun fedia aguertuteco
I. Cer ¿ain dira eguijac fediac iracasten descuzan gauzac?
E. Bai, Jauna, Jaungoicuac esanico eguijac leguez.
I. Jaungoicua ecin engañau leiteque?
E. Ez, Jauna, cergaitic dan guztiz jaquituna; eztu inor engañau bere guztiz arteza ta ona dalaco.
I. Nundic daquizu bada diriala Jaungoicuac esanicuac?
E. Gueure Eleisa Ama santiagandic, cein daguan Espiritu-Santubac arguituña.
I. Cer ¿ain da biarra fedia?
E. Aimbesteraño ce fede bagaric ecin iñor salbau leiteque.
I. Eta fediagaz bacarric salbauco da?
E. Ez, Jauna, caridadeco eguiquera onac lagunduten ez badeutse.
I. Eta certzuc dira Eleisa Ama santiagaz batera zuc sinistuten dozuzan gauzac?

E. Fedeco articulubac creduan dagozan leguez.

I. Beraz creduа ta articulubac gauza bat dira?

E. Bai, Jauna, cergaitic bijetan iracasten jacuzan Jaungoicuaren, ta Jesucristo gure salbaguiliaren ganeco misterijuac.

Fedeco articuluben esplicacinua.

Jaungoicotasunari jagocazanac dira oneec. Lenengua, sinistu Jaungoico guztiа aldaben bategan.

I. Cer da Jaungoicua?

E. Jaungoicua da gorpuz bagaco espiritu uts bat, baya esan ta pensau leitequien baño miragarrijagua: Jaun bat ecin gueijaguan ona, perfeccino guztijen jaubia, eta gauza guztijen asijera ta azquena.

I. Nun dago Jaungoicua?

E. Lecu guztijetan nai dala ceruban nai lurrian.

I. Celan da guztia aldabena?

E. Bere altasunganaz bacarric eguiten dabelaco gura daben guztija.

I. Ceimbat Jaungoico dira?

E. Bat, Jauna.

I. Ceimbat persona?

E. Iru, Jauna.

I. Celan deriche?

E. Aita, Semia ta Espiritu-Santuba.
I. Dira iru personac iru Jaungoico?
E. Ez, Jauna, ezpada Jaungoico eguijazco bacarbat.
I. Aita semia da?
E. Ez, Jauna.
I. Espiritu-Santuba Aita edo Semia da?
E. Ez, Jauna.
I. Cergaitic?
E. Cergaitic dirian iru personac banango edo distintac, izan arren Jaungoico egui jazco bacar bat.

Bigarrena, sinistu dala Aita.

I. Aita Jaungoicua da?
E. Bai, Jauna.
I. Aitac nogandic dau izatia?
E. Iñogandic bere, ez, beragandic ezpada.

Irugarrena, sinistu dala semia.

I. Semia Jaungoicua da?
E. Bai, Jauna.
I. Semiac nogandic dau izatia?
E. Aitagandic, Jauna.

Laugarrena, sinistu dala Espiritu-Santuba.

I. Espiritu-Santuba Jaungoicua da?
E. Bai, Jauna.
I. Espiritu-Santubac nogandic dau izatia?
E. Aitagandic, ta Semiagandic, Jauna.

I. Eta iru personeatic ceiñ da gaztiago, zarrago edo lenago?
E. Iruren artian ez dago zarragoric, ez gaztiagoric, ez lenagoric, irurac dira bardiñac gauza guztijetan.

Bostgarrena, sinistu dala Eguillia.

I. Celan da Jaungoicua Eguillia?
E. Eguin cituzalaco ecerecetic ceruba, lurra, ta euretan dagozan gauza guztijac.

Seigarrena, sinistu dala salbaguillia.

I. Celan da Jaungoicua Salbaguillia?
E. Emoten dabelaco gracija, ta pareatuten dituzalaco pecatubac.
I. Cer da gracija?
E. Da izate Jaungoicozco bat, ceñec eguiten duben guizona Jaungoicuaren Seme ta ceruco herederu.
I. Cergaitic emoten dau Jaungoicuac gracija?
E. Bere ontasun neurri baguiagaitic, ta Cristoren merecimentubac gaitic.
I. Eta celan alcancetan da gracija?
E. Oracinuagaz, Sacramentubacaz, ta birtutezco eguiquera edo obracaz.

Zazpigarrena sinistu dala Glorija emollia.

I. Celan da Jaungoicua Glorija emollia?
E. Emoten deutselaco Glorija bere gracijan ilten diriana.

I. Ceimbat Eguille dira?
E. Bat, Jauna.
I. Ceimbat Salbaguille dira?
E. Bat, Jauna.
I. Ceimbat Glorija emolle dira?
E. Bat Jauna; Eguilla bat, Salbaguilla bat, ta Glorija emolla bat.

Guizontasun santubari jagocazanac dira oneec:

Lenengua, sinistu Jesucristo gure Jauna guizon dan aldeti sortu zala Espiritu-Santubaren obraz ta gracijaz.

I. Nun sortu edo guizon eguin zan Jesucristo gure Jauna?
E. Marija Virginiaren sabel santuban Jauna.
I. Trinidadeco iru personetatic cein eguin zan guizon?
E. Bigarrena, Jauna, cein dan Semia, ceini eguinic guizon derichon Jesucristo Jaungoico ta guizon eguijazcua.
I. Eta Aita, ta Espiritu-Santuba eguin ciran guizon?
E. Ez, Jauna, semia bacarric ezpada.
I. Celan da Jesucristo Jaungoicua?
E. Dalaco Aita Jaungoicuaren Semia.
I. Celan da guizon?
E. Cergaitic dan baita bere Ama Virginiaren seme benetacua.

I. Eta nosic onacua da Jesucristo?
E. Jaungoico dan aldetic beticua bere aita leguez; baya guizon dan aldetic Ama Virginiaren sabelian sortu zanetic onacua.
I. Celan sortu san Virgina Marijaren sabel santuban?
E. Ez guizonaren obraz, eta bai Espiritu-Santu Jaungoicuaren eguiqueraz ta graeijaz.
I. Ceimbat gauza eguin cirian Encarnacinoco misterijo onetan?
E. Lau gauza, Jauna, ta laurac eguin cirian instanto baten.
I. Ceintzuc dira?
E. Lenengua, Espiritu-Santubac eguin eban Virgina Marijaren odol garbijagaz gorputz bat.
Bigarrena, eguin eban ecerecetic arima bat.
Irugarrena, gorpuz ta arima oneec alcarganatu cirian.
Laugarrena, Trinidadeco bigarren persona euracaz bat eguin zan, gueratuten zala onelan, len Jaungoico bacarric zana, Jaungoico ta guizon eguinda.
I. Ceimbat izate edo naturaleza, entendimentu, ta borondate dagoz Cristogan?
E. Bi, batzubac Jaungoico dan aldetic, ta bestiac guizon dan aldetic.
I. Ceimbat persona?
E. Bat bacarric, ta berau Jaungoco dan aldetic.

I. Eta ceimbat memorija daucaz Jesucristoc?

E. Bat guizon dan aldetic, cergaitic ece Jaungoico dan aldez gauza guztijac daucaz aurrian.

Bigarrena, sinistu jayo zala Marija Virginiagandic izanic doncella, Semia jayo baño lenago, jayaqueran ta jayo ezquero.

I. Badauco Jesucristoc guizon dan aldez Aitaric?

E. Ez, Jauna, ezpada ama, cein dan Marija guztiz santia.

I. Badauco Jesucristoc Jaungoico dan aldez amaric?

E. Ez, Jauna, ezpada Aita, cein dan Aita Beticua.

Irugarrena, sinistu artu ebala pasinua ta erijotzia gu pecatarijoc salbetiarren.

I. Nun artu eban pasinua ta erijotzia?

E. Curutze santuban Jauna.

I. Ill zan Jesucristo Jaungoico zan aldez?

E. Ez, Jauna, ezpada guizon zan partez.

I. Eta cergaitic gura izan eban Jesucristoc eguin guizon ta ill curutzian?

E. Gu pecatutic, ta betico erijotzatic atera ta salbetiarren.

Laugarrena, sinistu jatsi zalą infernubetara, eta atera cituzala bere etorrera santubaren beguira egozan Guraso santuben arimac.

I. Cein infernutara jatsi zan il ezquero Jesucristo?
E. Ez condenaubac juaten dirian infernura ezpada Limbora, nun egozan Guraso santuben arimac.
I. Bere arimia ala gorputza jatzizan Limbora?
E. Arimia, Jauna, bere Jaungoicotasunagaz bat eguinda.
I. Nun gueratu zan bere gorputza?
E. Sepulturan, Jauna, bere Jaungoicotasunagaz baturic.

Bostgarrena, sinistu viztu zala irugarren egunian illen artetic.

I. Celan viztuzan Jesucristo gure Jauna?
E. Biurtuten zala barriro bere arima santia bere gorputzera, ez gueijago ilteco.

Seigarrena, sinistu igo ebala Cerubetara ta an daguala jarriric Aita Jaungoico guztiz poderosuaren alde escumacuan.

I. Celan igo eban Jesucristo gure Jaunac cerubetara?

E. Bere indarrez edo virtutez, Jauna.
I. Eta cergaitic esaten da daguala jarriric Aita Jaungoico guztiz poderosuaren alde escumacuan?
E. Jaungoico dan aldetic daucalaco glorija bardina Aitagaz, ta Espiritu-Santubagaz, eta guizon dan aldez beste criatura guztijac baño gueijago.

Zazpigarrena, sinistu etorrico dala juicijoco egunian juzguetara au da emotera onai bere glorija gorde citubezalaco bere mandamentu santubac, ta gaiztuai betico penia etzitubezalaco gorde.

I. Jueijoco egunian guztijoc viztuco gara?
E. Bai, Jauna, orainche daucaguzan gorpuz ta arimacaz.
I. Cetaraco viztuco gara egun atan?
E. Contu emoteco, Jauna Jaungoicuari, pensau, esan ta eguin doguzan gauza guztijen ganian.
I. Onezaz ganetic ¿cer sinistu biar da?
E. Creduan dagozan gauza bi, ceintzuc dirian daguala Eleisa santa catoliquia ta santuben comonimua.
I. Cer da Eleisa santia?
E. Cristinau fededun guztijen batzar edo gorputz bat, ceñen buru dan Ceruban Jesucristo, eta lurrian bere ordezeo leguez Aita santu Erromacua.

I. Eta cer esan gura dau Santuben comunionuac?

E. Cristinau fededun guztijac dauquela parte batac bestien arimaco ondasun, edo obra on guztijetan gorpuz bateco zatijac leguez, cein dan Eleisia.

I. Credo ta articulubez ostian besteric sinistuten dozu?

E. Bai, Jauna, Escritura Sagraduan daguan, ta Jaungoicuac Eleisa Santiari aguertu deutsan guztijan.

BIGARREN PARTIA.

I. Celan jaquingo dan cristinaubac cer escatu biar daben?
E. Jaquinagaz Aita guria ta Eleisaco oracinuac.
I. Noc esan eban Aita guria?
E. Jesucristoc, Apostolubac escatuta.
I. Certarako?
E. Guri oracino eguiten iracasteco.
I. Cer da oraciño eguitia?
E. Jaungoicuagana vijotza jaso ta mesediac escatutia.
I. Ceimbat modutacua da oracínua?
E. Bitacua, goguagazcua ta aungazcua.
I. Cein da oracinó goguagazcua?
E. Entendimentubagaz ta borondatiagaz eguiten dana berba bagaric.
I. Cein da añagazco oracinua?
E. Berbas eguiten dana, Aita guria esaten dogunian leguez.
I. Eta Aita guria esaten dozunian ¿nogaz eguiten dozu berba?
E. Gure Jaun ta Jaungoicuagaz.
I. Eta nun dago Jesucristo?
E. Jaungoico dan aldetic lecu guztijetan, ta guizon dan partez bacarric Ceruban ta Sacramentu Santu altaracuan.

Aita Guriaren esplicacinua.

I. Cein da oracino guztijetatic onena?
E. Aita guria.
I. Cergaitic?
E. Cergaitic esan eban Jesucristoc bere aotic.
I. Cergaitic gueijago?
E. Daucazalaco zazpi escabide caridadetic datozanac.
I. Ta cergaitic asten zara esanagaz *Aita guria Cerubetan zagozana?*
E. Jaungoicuagana vijotza jaso, ta humiltasun eta confianza andibategaz mesediac escatuteco.

Lenengo escabidia da—*Santificadu bedi zure icena.*

I. Cer escatuten dozu escabide onetan?
E. Jaungoicuaren icena izan dedilla ezagutuba ta amaduba mundu güztijan.

Bigarrena, betor gugana ceure Erreinuba.

I. Cer escatuten dozu escabide onetan?
E. Aguindu daguijala Jaungoicuac gure arimetan, emen lurrian gracijaren bidez, ta emon daguigula guero glorija.

Irugarrena, eguin bedi zure borondatia celan Ceruban alan lurrian.

I. Cer escatuten dozu escabide onetan?

E. Eguin daiguila Jaungoicuaren borondatia lurrian vici garianoc, Ceruban dagozanac eguiten daben leguez.

Laugarrena, gueure ogui egunian eguniangua gaur emon eguiguzu.

I. Cer escatuten dozu escabide onetan?
E. Emon daguigula Jaungoicuac gorputzeraco oguija, ta arimaco gracija ta Sacramentubac.

Bosigarrena, eta parcatu eguiguzuz gueure zorrac gueuc gueure zordunai parquetan deutseguzan leguez.

I. Cer escatuten dozu escabide onetan?
E. Parcatu daguiguzala Jaungoicuac gueure pecatubac, cclan gueuc parcatuten deutsegun gach eguin deuscubenai.

Seigarrena, ez eguiguzu ichi jausten tentacinuan.

I. Cer escatuten dozu escabide onetan?
E. Ez daguigula ichi Jaungoicuac jausten tentacinuan, ez lecuric emoten pensamentu deungai, ceintzucaz jausi eraguin gura leusquegun demoninuac pecatuban.

Zazpigarrena, baya librau gaguizuz gachetic.

I. Cer escatuten dozu escabide onetan?
E. Librau gaguizala Jaungoicuac gach, eta

peligru guztijetatic, alan arimacuetatic cein gorputzecuetatic.

I. Azquenian ezaten dozun berbiac? *Amen*. Cer esan gura dan?

E. Alan izan dedila.

I. Ceintzuc dira beste jaquin biar dirian oraciñuac?

E. Ave Marija eta salvia erregututeco Virgiña gustiz santiari, ta mesediac escatuteco.

I. Noc esan eban Ave Marija?

E. Angueru San Gabrielec, Ama Virginiari barri onac emotera etorri zanian.

I. Noc esan eban salvia?

E. Eleisa Ama Santiac dauco beretuta.

I. Ave Marija ta Salvia esaten dirianian ¿nogaz eguiten da berba?

E. Virgiña guztiz santiagaz.

I. Nor da Virginia guztiz santia?

E. Da Jaungoicuaren Ama, gracijaz ta virtutez betia; eta Ceruco Erreguiña.

I. Eta altaretan daguana nor da?

E. Ceruban daguanaren imagina edo irudi bat.

I. Eta cetaraco ipinten da imagina au altaretan ta echeetan?

E. Bere bidez gomutau gaitezan Ceruban daguanagaz, eta bere irudija dan aldez emon daguijogun zor jacan onria.

Burdiñ esan biar da Anguern ta beste Santuben imaginaegaitic.

IRUGARREN PARTIA.

I. Celan jaquingo dau cristinaubac cer eguin biar daben?

E. Jaquinagaz Jaungoicuaren legueco mandamentubac, bost Eleisacuac ta obra misericordijazcuac.

Amar mandamentuben esplicacinua.

Lenengua, Jaungoicua ametia gauza guztijen ganian.

I. Noc ametan dau Jaungoicua?
E. Bere mandamentubac gordetan dituzanac.
I. Cer da Jaungoicua ametia gauza guztijen ganian?
E. Gurago izatia gauza guztijac galdu bera ofendidu baño.
I. Noc eguiten dau pecatu mandamentu onen contra?
E. Jaungoicua ametan ez dabenac, beragan sinistu gura ez dabenac, Jaungoico guzurrezcuai sinistia emoten deutsanac, ta sorguinquerija ta echizerijetan dabilenac.

Bigarrena, juramentu alperric ez eguitia.

I. Noc eguiten dau pecatu mandamentu onen contra?
E. Jaungoicua testigutzat dacarrenac eguija baga, justicija baga ta premina baga.

Irugarrena, domecac ta jaijac gordetia.

I. Noc eguiten dau pecatu mandamentu onen contra?
E. Meza osua domequetan ta jaijetan ent-

suten ez dabenac, ta premina baga biarra eguiten dabenac.

Laugarrena, Aita ta ama onretia.

I. Noc eguiten dau pecatu mandamentu onen contra?

E. Gurasuen aguinduba eguin gura ez dabenac, lotsia gordetan ez deutsenac, ta euren preminetan laguntuten ez deutsenac.

I. Nortzuc besteric aituten dira gurasuaren icenagaz?

E. Nagusijaguac edadian, ta dinatasunian.

Bostgarrena, ez iñor illtia.

I. Noc eguiten dau pecatu mandamentu onen contra?

E. Proginuari gach eguiten deutsanac berbaz, obraz edo gurariz.

Seigarrena, araguizco pecaturic ez eguitia.

I. Noc eguiten dau pecatu mandamentu onen contra?

E. Garbija ez danac pensamentu, berba ta eguiqueretan.

Zazpigarrena, ez iñori ecer ostutia.

I. Noc eguiten dau pecatu mandamentu onen contra?

E. Bestiari cerbait quendu edo bere onda-

simetan calteren bat eguiten deutsanac, edo eguin gura leusquijonac ta gauza ostuba estalduten dabenac.

Zortzigarrena, falso testimoniñoric ez iñori ezartia, ta guzurric ez esatia.

I. Noc eguiten dau pecatu mandamentu onen contra?

E. Onra edo eleituba progimuari quenduten deutsanac, bere falta issilecua aguertuten dabenac, ta guzurra esaten dabenac.

Bederatzigarrena, iñoren senarric edo emazteric ez gura izatia.

I. Noc eguiten dau pecatu mandamentu onen contra?

E. Gurari loijac daucazanac besteren senar edo emaztiagaz.

Amargarrena, bestien ondasunic ez desietia.

I. Noc eguiten dau pecatu mandamentu onen contra?

E. Gura leuquianac inoren haciendia bide charretic, eta contentu ez danac Jaungoicuac emoten deutsanagaz.

Bost mandamentuben esplicacinua.

Lenengua, meza osua entzutia domequetan ta jaiyetan.

I. Cer da mezia?

E. Jesucristo gure Jaunaren vizitza, pasino ta eriotziaren gomuta bat.

I. Celan entsun biar da mezia?

E. Atencino ta debocino andijagaz.

I. Eta nortzuc dauque obligacinua mezia entzuteco?

E. Errazoingaz valijetara eldu dirian cristinau guztijac.

Bigarrena, confesetia guichienez urtian bein, edo lenago erijotzaco peligruric badago, edo comulgauco bada.

I. Cer da confesetia?

E. Pecatu mortal guztijac confesoriari aguertutia, bat bere ichi baga, vijotzeco damutasunagaz, eta ez gueijago eguiteco gogo sendo bategaz.

Irugarrena, comulguetia Pasco garizumacuetan.

I. Nortzuc dagoz obligauta urtian bein confesetara, ta Pasco garizumacuetan comulguetara?

E. Errazoiagaz valijetara eldu dirian cristinau guztijac.

I. Eta deungaro confesaubagaz, ta comulgaubagaz betetan dabe obligacino au?

E. Ez, Jauna, ta eguiten dituben ganera pecatu mortal bi.

I. Eta ilteco peligruban confesore baga aurquituten danac ¿cer eguin biar dau?

E. Acto contricinozco bat, bere demporan confesetaco intencinuagaz.

Laugarrena, barau eguitia Ama Eleisa santiac aguinduten dabenian.

I. Noritzuc dauque obligacinua barau egui-teco?

E. Oguei ta bat urte igaro jaquezanac, beintzat iruroguei urterano.

I. Eta ceintzuc ez dauque obligacino au?

E. Gueisoric dagozanac ta biar gogorretan dabiltzanac.

I. Barau eguiteco aguinduac ¿ze egunetan biartu edo obliguetan dau?

E. Garizumaco egun guztietan, domeciac apartauta; urteco lau demporetaco iru egunetan, au da, eguaztenian, baricuan ta zapatuan; abenduco barieu ta zapatue-tan, onezaz ganetic Gabon egunian, Mu-yatz Pasco besperan, San Pedroren bes-peran, Santiagorenian, Andra Marija Agostucoarenian eta Santu guztijene-cuan.

I. Ta ogueta bat urte ez dauquezanac, ¿ba-dauque eguiinpide edo obligaciñoren bat barau egunetan?

E. Bai, Jauna. Bulda bagaric eziñ jan leije oquelaric; ta barriz garizuman ez oque-laric, ez oquelatic datorren gauzaric, au da, ez arrautzaric ez esne gauzaric.

I. Barau egunetatic gañera, ¿badago beste egunic oquelia jan eziñ leiquianic?

E. Bai, Jauna, Bulda bagaric eziñ jan lei-que oquelaric garizumaco domequetan, ta urteco barieuetan.

I. Españatarrai, ¿autortu deuzeu Aita San-

tuae grazijaren bat jateco barau egunetan oquelia, ta garizuman arrautza ta esne gauzac?

E. Bai, Jauna; Curutzeco ta oquelaco Bulden bitartez; baña Bulda santu onec artu arren, eziñ nastau gueinquez barau egunetan oquelia ta arraiña, ez da garizumaco domequetan bere; eta ezin jan gueinque oquelaric autzen egunian, garizumaco baricuetan, aste santuco asquenengo lau egunetan, Mayatz Pasco besperan; San Pedroren besperan, Andra Marija Agostucoarenian, eta Gabon egunian.

I. Bigilija ta barau egunetan oquelia eta arraña ez nastetaco aguinduac betetan ez dituzanac, ¿ze pecatu eguiten dau?

E. Pecatu astuna, eurac auzten dituzan bacochian.

I. Zetan gastetan da Bulda santuagaz artuten dan limosnia?

E. Curutzeco Buldiaren limosnia Eleisa pobrietan; barriz oquelacuarena ospital santuetan.

Bostgarrena, amarrenac ta primicijac paguetia.

I. Celan pagau biar dira amarrenac ta primicijac?

E. Artuten dan moduban, onetic ona, ta ona ez danetic berari jatorcana.

Obra Misericordijazcuac.

Dira amalau, zazpi arimiari, ta beste zazpi gorputzari jagocazanac.

Arimiari jagocazanac dira oneer.

Lenengua, ez daquijanari iracastia.
Bigarrena, biar dabenari conseju ona emotia.
Irugarrena, oquer dabillena zuzendutia.
Laugarrena, deungaro eguina parcatutia.
Bostgarrena, triste daguana poztutia.
Seigarrena, lagunaren uts-eguite, ta argaltasunac pacienciijagaz eruatia.
Zazpigarrena, vicijac ta illacgaitic Jaungoicuari erregututia.

Corputzari jagocazanac dira oneec.

Lenengua, gucisuac icusi edo visitetia.
Bigarrena, gose danari jaten emotia.
Irugarrena, egarri danari edaten emotia.
Laugarrena, catigu dagozanac ascatutia.
Bosigarrena, billosic dagozanac jantzitia.
Seigarrena, erromesai ostatuba emotia.
Zazpigarrena, illac lurpetutia.
I. Cergaitic esaten jaque obra misericordijazcuac?
E. Ez dirialaco beti juzticijaz zor diriana.
I. Nos dira bada juzticijazcuac?
E. Guizon ituben erechijan premina edo estu aldi andija danian.

LAUGARREN PARTIA.

I. Celan jaquingo dau cristinaubac cer artu biar daben?
E. Jaquinagaz Eleisaco sacramentubac.
I. Certzut dira sacramentubac?
E. Dira señale aguiri batzuc Jesucristo gure Jaunac ipiñijac euren bidez emoteco guri bere gracija ta virtutiac.

Sacramentuben esplicacinua.

Lenengua, Bautismua.

I. Cer da sacramentu Bautismo cua?
E. Da quenduten dabena pecatu originala ta bauticcetan danagan aurquituten dan beste edocein.
I. Cer da pecatu originala?
E. Da jaijotzatic dacurgun, ta gueure lenengo guraso Adan ta Evagandic heredau dogun pecatuba.
I. Nundic sartuten da Eleisara?
E. Bautismo santutic.
I. Eta badago ceruric bautizau bagaric illten dirianentzat?
E. Ez, moduren baten bautizau baga.
I. Bada nora duaz bautizau bagaric illten dirian seinchubac?
E. Limbora ceñetan dauquen Jaungoicuaren arpeguija ecin icusijac emoten daben penia.
I. Eta celan bautizauco da seña dempora bagacua danian, edo ilteco peligruban daguanian?
E. Ura botiagaz edoceñec, aldala burura, ta batera esanagaz bautizetaco intencinuagaz—*Nic bautizetan zaitudaz Aitiaren, ta Semiaren ta Espiritu-Santubaren icenian. Amen.*

Bigarrena, Confirmacinua.

I. Cer da sacramentu Confirmacinocua?
E. Da emoten deuscuna indarra bautismuan artu guenduban fedien sendo irauteco.

Irugarrena, Penitencija.

I. Cer da sacramentu Penitencijacua?
E. Da parcatuten dituzana bautizau ezquero eguin dirian pecatu guztijac, alan mortalac celan venialac.
I. Cer da pecatu mortala?
E. Da, esatia, eguitia edo pensetia cerbait Jaungoicuaren leguiaren contra gauza astunian.
I. Cergaitic dericho mortala?
E. Illten dabelaco eguiten dabenaren arimaco gracija.
I. Eta nos artuten dogu sacramentu Penitencijacua?
E. Ondo confesau ta artuten dogunian absolucinua.
I. Cer da pecatu veniala?
E. Da esatia, eguitia edo pensetia cerbait Jaungoicuaren leguiaren contra gauza arinian, eta laster parcatuten dana.

Laugarrena, Comunimua.

I. Cer da sacramentu Comunimocua?
E. Da, biar dan prestaeriagaz artu ezquero,

emoten dabena arimaco jatecua ta guei-
tu gracija ta virtututiac.

I. Cergaitic dinozu biar dan prestaeriagaz artu ezquero?

E. Ez dalaco izango gure arimiaren jatecua ondo prestauta artuten ezpada.

Bostgarrena, Oliacinua.

I. Cer da sacramentu Oliacinocua?

E. Da quenduten dituzana pecatu parcatuben errastubac, emoten dabena indarra demoninuaren tentacinuen contra, ta gorputzeco osasuna arimaco oneraco bada.

Seigarrena, Ordia.

I. Cer da sacramentu Ordiacua?

E. Da emoten deutsena Sacerdotiai escubidia consagretaco ta pecatubac parcatuteco.

Zazpigarrena, Matrimoninua.

I. Cer da sacramentu Matrimoninocua?

E. Da emoten dabena gracija escondubac alcarregaz baquian viciteco, ta seme alabac Ceruraco azteco.

SACRAMENTU SANTU CONFESINOCUAREN GANIAN.

«Jesucristo gure Jaunac ichi euscun Eleisa santan Sacramentu santu confesinocua

parcatuteco pecatu guztijac, ondo confesetan badira.

Beragaitic gauza biarra da jaquitia ce gauza ta ceimbat dirian confesino onac escatuten dituzanac.»

I. Ceimbat gauza biar dira bada ondo confesetaco?

E. Bost, Jauna.

I. Ceintzuc dira?

E. Lenengua ecsaminia.

Bigarrena, Jaungoicua ofendidu dalaco vijotzeco damustasuna.

Irugarrena, gogo sendua ez gueijaco pecatuban jausteco.

Laugarrena, pecatu mortal guztijac, gueitu, guichitu edo edertu baga confesoriari aguertutia.

Bostgarrena, confesoriac aguinduten daben penitencija betetia, edo beinzat cumplietaco borondatia euquitia.

Lenengua, ecsaminia.

I. Cer da ecsaminia?

E. Oraintzubengo ondo confesau zanetic orduraguiño eguin dirian pecatu mortal guztijac gogora ecartia, confesetaco intencinuagaz.

I. Nundic eguiten da ecsaminia au?

E. Jaungoicuaren legueco amar mandamentubetatic, bost Eleisacuetatic, obra misericordijazcuetatic, ta bacochac bere

vicimoduban daucazan obligacinuetatic.

I. Celan eguingo da cesaminia?

E. Lenengo Jaungoicuari gracija escatu, ta ondo gomutaubagaz confesino bitartian ce lecutan egon edo ibilli dan, celango lagunacaz, ce artu emon euqui daben eta celango peligrubetan icusi izan dan.

I. Ceimbat dempora biar da cesaminia eguiteco?

E. Ez dago onetan dempora icentauric, bat zuc gueijago biar dabelaco beste batzuc baño, euren vici modubac alanche escatuten dabelaco.

Bigarrena, Jaungoicua ofendidu dalaco vijotzeco damutasuna.

I. Cer da vijotzeco damutasuna?

E. Artutia gorroto andi bat pecatubari gueijago ez eguiteco gogo sendo bategaz.

I. Ceimbat modutacua da damuba?

E. Bitacua, batari dericho contricinua, bestiari atricinua.

I. Cer da contricinozco damuba?

E. Gorroto izatia pecatua, baragaz ofendidu dabelaco Jaungoicuaren ontasun maitegarrija.

I. Cer da atricinozco damuba?

E. Gorroto izatia pecatuba bere ezaintasunagaitic, edo bere bidez ceruraco escubidia galdu dabelaco edo, infernuban beti erretan egon biarco dabelaco.

I. Damutasun bi oneetati ¿cein biar da confesinoraco?

E. Onduen litzateque eruatia contricinozcua, baya asco da atricinozcua gogo senduagaz ez gueijago Jaungoicua ofendietaco, ta pecatu vide urreco guztijetatic alde eguiteco.

I. Nos euqui biar da damuba?

E. Asco da obsolucinua artu baño lenago euquitia, baya obago confesino aurretic ataraco aleguinac eguitia.

Irugarrena, gogo sendua ez gueijago pecatuban jausteco.

Laugarrena, pecatu mortal guztijac gueitu guichitu, edo edertu baga confesoriari aguertutia.

I. Ichiten badau pecatu mortalen batesan baga aztu jacolaco ¿confesino ona eguingo dau?

E. Aztutia bere erruz izan ezpazan, bai, Jauna, baya aguertu biarco dau urrengo confesinuan azturic ichi cbana.

I. Eta ichico baleu esan bagaric lotsaz bildurrez, edo malicijaz, edo ezpalerua biar dan damutasunic, ez proposituric ¿celango confesinua eguingo leuque?

E. Confesino deunguia, ta barriztau biar dabena salbauco bada.

Bostagarrena, confesoriac aguinduten daben

penitencija betetia, edo beintzat cumplietaco borondatia euquitia.

I. Certarako da penitencija cumplietia?

E. Paguetaco mundu onetan Jaungoicuari pecatubaren bidez artu guenduban zorra, edo penau biarra.

I. Nos eguin biar da penitencija?

E. Confesoriac icentetan daben demporan, eta, expadau icentetan nos eguin, aimbat lasterren.

I. Eta pecatubacgaitic zor dan penia ecin pagau leiteque penitencija eguinagaz ezpada?

E. Bai, Jauna, Jaungoicuaren gracijan gagozala eguiten doguzan obracaz bere celambait pagau guinaique, batezbere indulgencijac irabacijagaz.

I. Certzuc dira indulgencijac?

E. Eleisiac autortuten dituzan gracija batzuc paguetaco curacaz Jaungoicuari eguinic deutseguzan pecatubaren zorrac.

I. Celan irabacico dira?

E. Eguinagaz atarako aguinduten dirian gauzac.

I. Eta cer eguin biar da confesinoco egunetan?

E. Iru gauza ta irurac errazac.

Lenengo, eguin biarra.

Confesotaco gogua artuten danian bacochac bere echian edo Eleisan belaunico ja-

rriric, lenengo eguin biar dabena da ecsaminia pecatubac gogora ecarteco; eta onetaraco escatuco deutsu gracija Jaungoicuari debocino andi bategaz dinuala oracino au:

—Neure Jaun ta Jaungoico guztiz poderosua, eta guztien salbacinua gura dozuna, erreguteuten deutsut humiltasunic andijenagaz, emon daguidazula entendimentuco arguija ezagutu daguidazan neure pecatubac, confesetaco guztijac bat bere ichi bagaric, vijotzeco damutasun eguijazcuagaz, ta ez gueijago eguiteco propositu senduagaz. Alan icharoten dot Aita misericordijaz betia, ceure Seme Jesucristo gure Jaunaren merecimentu baegaitic, emongo deustazula biar dodan laguntasuna, eta pecatu gustijen parcacinua. Amen.

Bigarrengo eguin biarra.

Eguin ezquero ecsaminia astiro ta aleguin guztijagaz amar mandamentubetatic, bost Eleisacuetatic, obra misericordijazcuetatic, ta bacochac bere vici moduban deucazan obligacinuetatic, eiatz contu aterateu dala ceimbat bidar pecatu aguindaben bai pensamentuz, bai berbaz, bai obraz, eta cein mandamenturen contra; artuco dau damu andi bat euracaz Jaungoicuaren ontasun maitegarrija ofendidu dabelaco, gomutauagaz eguin deutsazan mesediac, ta beragaitic igaro eban pasino ta erijotza gogo-

rra ta esan guero vijotzetic onduteco gogo senduagaz bein ta ascotan:

—Neure Jesucristo Jauna.

Prestauric onelan juango da Jaungoicuaren ordezco daguan confesoriaren oñetara, ta jarriric belaunico eguingo dau Curutze santiaren, ta esango dau. Ni pecatarija Confesauco ditu pecatu mortal guztijac bat bere ichi bagaric ez lotsaz, ez bildurrez, ez malicijaz, artuco dau emoten deutsan penitencija, cumplietaco borondate osuagaz. Azquenez, absolucinua botaten deutsan bitartian esango dau vijozt vijotzetic:

—Neure Jesucristo Jauna etc.

Irugarrena eguin biarra.

Jaguiric confesoriaren oñetatic, esango da belaunico deboecino andijagaz oracino au:

—Neure Jaugoico Criadore ta Erredentore maitia, eta vicijen ta illen Jueza; ceure merecimentu andijacgaitic erregututen deutsut humiltasunez beteric, eguin dodan confesino au ontzat artu daguidazula, ta ceure gracijan; eta ez badot eguin biar dan leguez neure memorija laburragaitic, edo beste uts eguiten bategaitic, parcatu daguidazula, bada gura neuque izan balitz guztiz ona. Icharoten dot zure ontasun neurri baguian gueratu nazala garbituric neure pecatubetatic. Emoten deutsudaz esquer

andijac emon deuztazulaco demporia confesetaco, ta emon eguidazu orain gracija ez gueijago zu ofendietaco.

SACRAMENTU SANTU COMUNINUAREN GANIAN.

Sacramentu santu altaracuan ipini cituzan Jesucristo gure Jaunac bere amodijuaren ondasun gustijac, eta beste sacramentubetan emoten bayacu bere gracija emen emoten jacu gracija beraren jaubia.

I. Ceimbat gauza biar dira ondo comulguetaco?
E. Lau, Jauna.
I. Ceintzuc dira?
E. Leñengua, cer artuten dan jaquitia.
Bigarrena, Jaungoicuaren gracijan egotia.
Irugarrena, barau naturalian egotia.
Laugarrena, gorputzeco decencijagaz juatia.

Leñengua, cer artuten dan jaquitia.

I. Cer dago Sacramentu santu altaracuan?
E. Jesucristo Jaungoico ta guizon eguijazcua, ostijaren ta calizaco ardauaren irudijan.
I. Nos ipinten da Jesucristo ostijan ta calizan?
E. Sacerdotiac consagracinoco berbac esan daguizanian.

I. Eta cer dago Ostijan Sacerdotiac consagracinoco berbac esan baño lenago?
E. Labadura bagaco ogui puzca bat.
I. Eta consagrau ezquero?
E. Jesucristo gure Jaunaren gorputza, odola, arimia ta Jaungoicotasuna biciric ceruban daguana leguez.
I. Cer dago calizan Sacerdotiac consagracinoco berbac esan baño lenago?
E. Ardau apurbat ur tanta bategaz.
I. Eta consagrau ezquero?
E. Jesucristo gure Jaunaren odola; gorputza arimia ta Jaungoicotasuna biciric ceruban daguana leguez.
I. Da ostijan ta calizan gueratuten da oguiric edo ardaoric?
E. Ez bata ez bestia sacerdotiac consagrau ezquero.
I. Certzuc dira bada icusten diriana?
E. Oguijaren ta ardauaren irudijac, ceintzuc dirian usaña, coloria, gustuba, ta beste emparaubac.
I. Erdibitu edo zatituten danian ostija zatituten da Jesucristoren gorputza?
E. Ez, Jauna, bada ain osoric gueratuten da zatiric chiquijenian cein andijenian.
I. Eta ostija andijagaz comulguetan danac artuten dau gracija gueijago chiquijagaz eguiten danac baño?
E. Bijac bardin, bijetan dagualaco Jesucristo berbera.

I. Orain esan eguizu ¿cer artuten dozu comulguetan zarianian?
E. Jesucristo gure Jaunaren gorputza, odola, arimia ta Jaungoicotasuna viciric ceruban daguan leguez.
I. Eta pecatu mortalian comulguetan danac artuten dau Jesucristo?
E. Bai, Jauna, baya bere caltian, cegaitic eguiten daben sacrilegijo icaragarri bat Judasec leguez.

Bigarrena, Jaungoicuaren gracijan egotia.

I. Cer esan gura dau Jaungoicuaren gracijan egotiac?
E. Pecatu mortal bagaric arimia euquitia.
I. Pecatu mortalian daguana ¿celan prestauco da comulguetaco?
E. Confesino on bat eguinagaz.
I. Eta confesau ezquero acordetan bayaco comulgau baño lenago pecatu mortalen bat azturic ichiricua?
E. Onena ta seguruba da, oquerric ezpajatorco, confesetia comuninua artutera juan baño lenago.

Irugarrena, barau naturalian eldutia.

I. Cer da comuninuac escatuten daben barau naturala?
E. Egotia gauberdico amabijetatic comulgau arterraño ecer jan ez edan bagaric.

Laugarrena. gorputzeco decencijagaz artutia.

I. Cer escatuten dau gorputzeco decencijac?

E. Ondo jansita, baya arroquerija baga, eldu deitela humiltasunez beteric daguan Jesus artutera.

I. Ondo comulguetan danac, cer artuten dau?

E. Betico vicitzia.

I. Eta deungaro comulguetan danac?

E. Betico erijotzia.

I. Cer eguin biar da comulguetan dan egunian gracija gueijago alcanzetaco?

E. Irugauza, ta iruraс errazac.

Lenengo eguin biarra.

Janziric garbitasun ta decencijagaz eta egonic barau naturalian esan belaunico debocino andijagaz oracino au.

—Neure Jaun ta Jaungoicua, andija da benetan nire esertasuna zu artutera eldutian, izanic zu zariana ta ni nazana; alan da guztiz bere elduten naz, daquidalaco ondo, gura dozula etorri nigana: bada, Jauna, biar litzatequian humiltasun ta bildur santuba ezpadauent, lagun eguidazu ceure gracijagaz, cergaitic nai neuquian euqui neure arimia ain garbi cein euqui eroian Marija guztiz santiac, sacramentu au artuten ebanian. Erregututen deutsudana leguez, ichа-

roten dot artuco dodala sacramentu onegas ceure gracija, baita bere falta jatazan virtutiac, ta icusico zaitudazala guero ceruban, nun adoretan zaitubezan Angueru ta beste santu guztijac. Amen.

Bigarren eguin biarra.

Concienciija garbi bategaz, humiltasun, confianza, ta gurari andibatzucaz gogoratu ondo comulgau baño lenago nor dan zure vijotzera datorren Jauna: eguin fede, esperantza ta caridadeco actuac; eta guero urreratu altarara, ta esan sacerdotiagaz batera.

—Ni Jauna, ez naz duin zure magestadia artuteco, baya zure berba bat izango da asco nire arimia osatu ta salbetaco. «Pres»taera oneecaz artu humiltasun ta bildur «santu bategaz gure Jauna miñaren ganian, «ta euqui bertan aguinacaz erabili baga, «busti ta bularrera igaro artian.»

Irugarren eguin biarra.

Comulgau ezquero, emon eguijozuz esquerrac Jaunari eguin deutsun mesede parebaguiagaitic, urten baga bertatic Eleisatic eta gomutauagaz ceure bularrian daucazula Jesucristo Jaungoico ta guizon eguijazcua Angueruz inguruturic ceu maite zaituzalaco, zure arimia, ondasunez bete-

taco, ta ceugaz viciteco, esan eguijozu ceure vijotzeco samurtasunic andijenagaz:

—¡O neure Jesus ona! ichi eguidazu arren auzpazturic echuten zure oñetan, neure begui bijetaco negar ampulubacaz emon daguizudan nire zuganaco amodijuaren señale aguiri bat, eta, ez naz jaguico naguan lecutic, ceue emon artian neure pecatu guztijen parcaciñua ta ceure bedeincacino santuba.

Guero ezquer onac ta gracijac emoteco esan eguizu oracino au:

—Gracijac ta alabanza andijac emoten deutsudaz, Jauna, bada izanagaitic ni ain pecatari andija, euqui dozu ontzat niganaa etortia. Escatuten deutsut Jauna, ez dedila izan comunino au, nire erruz, neure condenacinoraco, eta bai ceure misericordija andijagaitic, neure pecatuben parcaciñoraco, neure arimia orban guztijetatic garbituteco, ecandu deunguetatic aldenduteco, ta neure vicitzia onduteco. Alan icharoten dot, Jaun ontasunez betia, ta gaurganic esquintzen deutsudaz ceure servicijo santuraco neure vijotza, neure arimia ta neure sentidu guztijac. Amen.

Onez ostian eguijozu altaraco sacramentubari visitachu bat escatuten deutsazula Eleisiaren preminagaitic, Aita santu

Erromacuagaitic, ceure gurasuacgaitic, pecatu mortalian dagozanagaitic, ceure onguilla, ta arerijuacgaitic eta Purgatorijoco arima guztijaegaitic.

Azquenez, escatu Marija guztiz santiari erregutu daguijola bere seme maitiari emon daguizula biar dozun laguntasuna aurrerantsian, emen lurrian bera obetuago servietaco, ta guero ceruban beti gocetaco. Alan izan dedilla. *Amen.*

Sein Galduben Bautismuaren ganian.

Subertetan da bein baño sarrijago sein galdubac vicirie dagozan edo ez jaquiteco aleguinic eguin baga urctara botatia edo lurpian sartutia. Au deungaro eguina da ta pecatu andija.

I. Cer eguingo da bada seiña galdutia jazoten danian?

E. Dempora guichicua izan arren, beguiratu biar dabe ta ondo gurasoac, eta oneen faltan aurrian dagozanac, ta odol artian aguiri bada seina dirudijan gauzaric: aguertuten bada ta emoten badau vicirie daguan señale ciurric, bautizau biar dau batec oso osuan ur apur bat bere ganera bota, ta botatiagaz bat batera esanagaz. —*Nic bautizetan zaitut Aitiaren ta Semiu*

ren ta Espiritu-Santubaren icenian. Amen.

I. Eta viciric daguan señale ziurric emoten ezpadau, baya bai dudetaco asco dan bestecua ¿cer eguingo da?

E. Orduban bere bautizau biar da icentau dan moduban, ura botatiagaz, batera esanagaz; *viciric bazagoz, nic bauticetan zaitut: Aitiaren, ta Semiaren, ta Espiritu-Santubaren icenian.* Amen.

I. Eta noc bautizau leique onelango aldijetan?

E. Errazoingaz balijetara eldu dan edoceñec, nai guizonezcua dala nai andrazcua.

I. Eta dan moduban dala bein ura emon ezquero seinari ¿nun enterrao biar da?

E. Eleisan edo campo santuban.

Fede, Esperantza ta Caridadeco actuac.

¡O neure Jaungoicua! Sinistuten dot zariana Jaungoico bacar bat iru personetan, Sinistuten dot Trinidadeco bigarren personia, cein dan Semia, eguin zala guizon Ama Virginiaren sabel garbijan Espiritu-Santubaren obraz ta graciјaz; jaijo ta ilzala Curutzian gu salbetiarren, ta guri celan vici iracastiarren. Sinistuten dodaz borondate senduagaz creduan dagozan articulo guztijac, cergaitic zarian eguija, jaquiturija, ta ontasuna bera, eta Eleisa ama santiaren

bidez aguertu deustazuzalaco, ta gura dot fede onetan vici ta ill.

¡O neure Jaungoicua! Icharoten dot Jesucristo Jaunaren merecimentubacgaitic, ta bere gracijac eguiten ditudan obra onagaitic, emongo deuztazula Ceruco glorija, ta mundo onetan ara elduteco biar ditudan gracija guztijac.

¡O neure Jaungoicua! Ametan zaitut neure vijotz guztitic, ta beste gauza guztijac baño gueijago, cergaitic zarian guztiz maitegarrija ta ontasun guztijen iturrija.

Ametan dot neure progimua bere neure burubu leguez, zuc alanche aguinduten deustazulaco. Amen.

Maija bedeincatuteco oracinuac.

Aitiaren, ta Semiaren eta Espiritu Santubaren icenian. Amen.

Neure Jaun eta Jaungoicua: zugan dago gure esperantzia, ta emoten dozu bere demporan jateco biar doguna. Ceure escuba zabaldu ta guztijoc bedeincaciñoz bete gaguizuz. *Aita guria, ta guero esango da.*

Doe guztijen emollia ta gure Jauna, zure escutic guc artu, ta jan biar dogun guztija bedeincatu eguizu Jesucristo ceure Semiagaitic eta bere icenian. Aitac, ta Semiac,

ta Espiritu-Santubac guztijoc bedeincatu gaguijezala, ta euren Glorijaco maira eruan gaguizala.

Jan ezquero esquerrac emoteco.

Aitiaren, ta Semiaren ta Espiritu-Santubaren icenian. Amen.

Esquerrac ta alabantzac emoten deutsudaz, Jauna, orain eta beti eguin deustazuzan mesede guztijacgaitic. Zugandic gure ganera etorri dan bedeincaciño ta mesede onegaitic, mundu guztijac beti alabau zaguizala. Amen. *Aita guria, ta guero,*

Gure onguilla guztijai, Jauna pagau eguijezu ceure icen santubagaitic, ta arima fededun guztijac eruan eguizuz Cerura ceu alabetara. *Aita guria, ta guero,*

Arima fededun guztijai emon daguijuela Jaungoicuac betico descansuba, ta guri emon daguigula bere gracija, ta baquia. Emen batu gaituzan Jaunac berac, Ceruco glorijan guztijoc batu gaguizala, Amen.

AVE MARITACUAC.

Anguerubac barri onac emon eutsazan Marija Virginiari, ta Espiritu-Santubaren obraz Semia bere sabelian zortu zan. *Ave Marija.*

Ona emen Jaunaren servitzarija, eguin bedi nigan ceuc dinozun leguez. *Ave Marija.*

Jaungoicuaren Semia guizon eguin zan,

ta gure artian vici izan zan. *Ave Marija.*

Jaungoicuaren Ama santia erregutu eguizu gugaitic, Cristoren aguintzarijen duin izan gaitezan.

ORACINUA.

Jatsi bedi, Jauna, gure arimetara ceure gracija, Anguerubat barri onac ecarri, ta Cristo ceure Semiaren guizon eguitia ezagutu dogunoc, bere pasino ta curutziagaitic betico glorijara eruanac izan gaitezan Amen.

ERROSARIO SANTUA.

MISTERIO GOZOTSUAC.

ASTELEN TA EGUENEAN ESANGO DIRIANAC.

Lelengo misterioa.—Jangoicoaren Semea guizon eguitea.
Bigarren misterioa.—Santa Isabelen bisitea.
Irugarren misterioa.—Jesucristoren jaiotza.
Laugarren misterioa.—Jerusalengo Eleisan bere Semea Ama Virgiñeac opata eskeñi ebanean.
Bosigarren misterioa.—Jerusalengo Eleisan bere Semea arkitu ebanean artu eban pozcaria andia.

MISTERIO DOLOREZCOAC.

MARTITZEN TA BARICURACO.

Lenengo misterioa.—Jesemanico Ortuan Jesucristoc igaro eban agonia ta larritasuna.

Bigarren misterioa.—Esto billosturic Columan azotadu ebanean.

Irugarren misterioa.—Jesucristoc igaro eban dolore andia aranzazco Coroia buruan sartu eutseenean.

Laugarren misterioa.—Curutze astunaz sorbaldan urten ebanean Calbariora.

Bostgarren misterioa.—Dolore andiz inguraturic ill zanean Curutzean josiric.

MISTERIO GLORIOTSUAC.

DOMECA, EGUASTEN TA ZAPATURACO.

Lenengo misterioa.—Jesucristo biztu zanean illen artetic.

Bigarren misterioa.—Jesucristoren igoerea zeructara.

Irugarren misterioa.—Espíritu-Santu Jaunaren etorrerea.

Laugarren misterioa.—Marija Santisimaren igoerea zeruetara.

Bostgarren misterioa.—Ama Virgiñari zeruetan emon yacan gloria coroia ta escubide andia.

Ama Virgiñaren Letania.

Kyrie, eleyson.
Christe, eleyson.
Kyrie, eleyson.
Christe, audinos.
Christe, exaudi nos.
Pater de Cœlis Deus,
Fili Redemptor mundi Deus,
Spíritus Sancte Deus,
Santa Trinitas unus Deus,
Miserere nobis.
SANCTA MARIA,
Sancta Dei Genitris,
Sancta Virgo Virginum,
Mater Christi,
Mater Divinæ gratiæ,
Mater Puríssima,
Mater Castíssima,
Mater Inviolata,
Mater Intemerata,
Mater Immaculata,
Mater Amabilis,
Mater Admirabilis,
Mater Creatoris,
Mater Salvatoris,
Virgo Prudentíssima,
Virgo Veneranda,
Virgo Praedicanda,
Virgo Potens,
Virgo Clemens,
Virgo Fidelis,
ORA PRO NOBIS.

Speculum Justitiae,
Sedes Sapientiae,
Causa nostrae laetitiae,
Vas Spirituale.
Vas Honorabile,
Vas Insigne Devotionis,
Rosa Mystica,
Turris Davidica,
Turris Eburnea,
Domus Aurea,
Fœderis Arca,
Janua Cœli,
Stella Matutina,
Salus Infirmorum,
Refugium Peccatorum,
Consolatrix Afflictorum,
Auxilium Christianorum,
Regina Angelorum,
Regina Patriarcharum,
Regina Prophetarum,
Regina Apostolorum,
Regina Martyrum,
Regina Confessorum,
Regina Virginum,
Regina Sanctorum omnium,
Regina sine labe originali concepta,
Regina sacratissimi Rosarii,

ORA PRO NOBIS.

V. Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
R. Parce nobis Domine.
V. Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,
R. Exaudi nos, Domine.
V. Agnus Dei, qui tollis peccata mundi,

R. Miserere nobis.

ANTÍFONA.—Sub tuum præsidium confugimus, sancta Dei Genitris, nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus, sed a periculis cunctis libera nos semper, Virgo gloriosa et benedicta.

V. Ora pro nobis, Sancta Dei Genitris.

R. Ut digni eficiamur promissionibus Christi.

OREMUS.

Gratiam tuam quæsumus, Domine, mentibus nostris infunde, ut qui Angelo nuntiante Christi Filii tui Incarnationem cognovimus, per Passionem ejus, et Crucem, ad Resurrectionis gloriam perducamur. Per eumdem Christum Dominum nostrum. Amen.

MODO DE AYUDAR Á MISA.

SACERDOTE. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen. Introibo ad altare Dei.

R. Ad Deum qui laetificat juventutem meam.

S. Judica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta, ab homine iniquo et doloroso erue me.

R. Quia tu es, Deus, fortitudo mea, ¿quare me repulisti, et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

S. Emitte lucem tuam, et veritatem tuam. Ipsa me deduxerunt, et adduxerunt in montem sanctum tuum, et in tabernacula tua.

R. Et introibo ad altare Dei, ad Deum qui laetificat juventutem meam.

S. Confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus ¿quare tristis es anima mea, et quare conturbas me?

R. Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, et Deus meus.

S. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

R. Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

S. Introibo ad altare Dei.

R. Ad Deum qui laetificat juventutem meam.

S. Adjutorium nostrum in nomine Domini.
R. Qui fecit coelum et terram.
S. Confiteor Deo Omnipotenti... *etc.*, et vos, fratres, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.
R. Misereatur tui Omnipotens Deus, et dimissis peccatis tuis perducat te ad vitam aeternam.—S. Amen.
R. Confiteor Deo Omnipotenti, beatae Mariae semper Virgini, beato Michaeli Archangelo, beato Joanni Baptistae, sanctis apostolis Petro et Paulo, omnibus sanctic, et tibi, Pater, quia peccavi nimis cogitatione, verbo et opere, mea culpa, mea culpa,mea maxima culpa Ideo precor beatam Mariam semper Virginem, beatum Michaelem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sancto, et te, Pater, orare pro me ad Dominum Deum nostum.
S. Misereatur vestri Omnipotens Deus, et dimissis pecattis vestris, perducat vos ad vitam aetērnam.—R. Amen.
S. Indulgentiam absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus.
R. Amen.
S. Deus, tu conversus, vivilicavis nos.
R. Et plebs tua laetabitur in te.
S. Ostende nobis, Domine, misericordiam tuam.

R. Et salutare tuum da nobis.
S. Domine, exaudi orationem meam.
R. Et clamor meus ad te veniat.
S. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.
R. Aufer a nobis, *etc.*

DESPUES DEL INTROITO.

S. Kyrie, eleyson.
R. Kyrie, eleyson.
S. Kyrie, eleyson.
R. Christe, eleyson.
S. Christe, eleyson.
R. Christe, eleyson.
S. Kyrie, eleyson.
R. Kyrie, eleyson.
S. Kyrie, eleyson.

DESPUES DE LOS KYRIES, Ó DEL GLORIA, SI LE HAY.

S. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

DESPUES DE LAS ORACIONES.

S. Per omnia saecula saeculorum.
R. Amen.

ACABADA LA EPÍSTOLA.

R. Deo gratias.

AL PRINCIPIAR EL EVANGELIO.

S. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.
S. Sequentia Santi Evangelii secundum, *&.*
R. Gloria tibi, Domine.

ACABADO EL EVANGELIO PRIMERO.

R. Laus tibi, Christe.

AL ORATE FRATRES.

S. Orate fratres, *etc.*
R. Suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis, ad laudem et gloriam nominis sui, ad utilitatem quoque nostram, totiusque Ecclesiae suae sanctae.—S. Amen.

DESPUES DE LA SECRETA, Ó SEA AL PRINCIPIAR EL PREFACIO.

S. Per omnia saecula saeculorum.
R. Amen.
S. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.
S. Sursum corda.
R. Habemus ad Dominum.
S. Gratias agamus Domino Deo nostro.
S. Dignum et justum est.

AL PRINCIPIAR EL PATER NOSTER.

S. Per omnia saecula saeculorum.
R. Amen.

AL CONCLUIR EL PATER NOSTER.

S. Et ne nos inducas in tentationem.
R. Sed libera nos a malo.

DESPUES DE LA FRACCION DE LA HOSTIA.

S. Per omnia saecula saeculorum.
R. Amen.
S. Pax Domini sit semper vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

DESPUES DE LA ANTIFONA DE LA COMUNION.

S. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

DESPUES DE LAS ÚLTIMAS ORACIONES.

S. Per omnia saecula saeculorum.
R. Amen.
S. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.
S. Ite Missa est *ó* Benedicamus Domino.
R. Deo gratias.
S. Requiescat in pace.
R. Amen.

Á LA BENDICIÓN.

S. Pater, et Filius, et Spiritus Sanctus.
R. Amen.

PARA PRINCIPIAR EL EVANGELIO ÚLTIMO.

S. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.
S. Sequentia Sancti Evangelii..... *etc.*
R. Gloria tibi, Domine.

ACABADO EL EVANGELIO ÚLTIMO.

R. Deo gratias.

INSTITUCIÓN SANCHO EL SABIO
OBRA SOCIAL
Caja de Ahorros de Vitoria

Imprenta, Librería, Encuadernación

Y CENTRO DE SUSCRIPCIONES

DE

FLORENTINO DE ELOSU

DURANGO.

En este establecimiento, montado con todos los adelantos que la Tipografía exige, se imprimen toda clase de trabajos relacionados con la misma, con prontitud, economía y esmero, tales como Tarjetas, Recuerdos piadosos, Membretes, Recibos, Circulares, Menús, Prospectos, Facturas, Estados, etc.

Libros y menaje para la Primera Enseñanza.

Propietario del acreditado papel pautado de escuelas, gráfico inglés, **P. Tejada.**

Gran surtido de Devocionarios, última novedad, Estampería, Flores artificiales y demás objetos religiosos.

Cuadernos, objetos de escritorio, Libros de comercio, papel, sobres, felicitaciones, tinta fina, etc., etc.

Comisiones en los diversos ramos que abarca este establecimiento.

Encuadernaciones, desde las más sencillas á las de mayor lujo.

Se agencia con prontitud la obra que se desee, ya sea de España como del Extranjero.

Fabricación de sellos de Cauchouc para Parroquias, Ayuntamientos, Escuelas, etc., etc.

Todo á precios sumamente económicos.

Representación de la gran empresa de Redenciones y sustituciones de quintas **La sin Rival.**

A-
2